

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za boračka pitanja, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na nastavku 56. sjednice, održanom 15.03.2012. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o medicinskoj rehabilitaciji pripadnika branilačke populacije u 2011.godini, Ministarstva za boračka pitanja, kao obrađivača.

II.

Informacija o medicinskoj rehabilitaciji pripadnika branilačke populacije u 2011.godini, nalazi se u prilogu i čini sastavni dio ovog zaključka.

III.

Informacija iz tačke I ovog zaključka upućuje se u skupštinsku proceduru radi informisanja.

IV.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /12.

Datum, 15.03.2012. godine

Z e n i c a

PREMIJER

mr.sci.Fikret Plevljak dipl.ing.

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za boračka pitanja,

1x Stručna služba Skupštine,

1x a/a.

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA BORAČKA PITANJA**

I N F O R M A C I J A
o medicinskoj rehabilitaciji pripadnika
braničke populacije u 2011.godini

Zenica, februar 2012. godine

DIO PRVI - UVOD

Ova informacija obuhvata sprovedenu medicinsku rehabilitaciju - fizičku i mentalnu, u protekloj 2011.godini za pripadnike branilačke populacije: ratne vojne invalide (RVI), demobilizirane braniocce (DB) i članove porodica branilaca, (ČPB), koji su djelomično ili potpuno izgubili svoju radnu sposobnost zbog ratnih povreda i oboljenja u vezi sa vršenjem vojnih dužnosti u ratu, kao i za druge osobe koji imaju status pripadnika branilačke populacije, a zadobili su povrede ili su oboljeli u miru.

U manjem obimu, a u skladu sa važećim propisima, provedena je rehabilitacija i za jedan broj članova uže porodice umrlih RVI, dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja i članove porodice umrlih demobiliziranih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja.

DIO DRUGI - MEDICINSKA REHABILITACIJA

POGLAVLJE I. SVRHA MEDICINSKE REHABILITACIJE

Osnovni cilj rehabilitacije je da se kroz medicinski proces postigne osposobljavanje za samostalan rad i život osoba koje su djelomično ili potpuno izgubile svoju radnu sposobnost zbog ratne povrede, oboljenja ili urođene mane.

Medicinska rehabilitacija u suštini, predstavlja početak i prvu fazu vrlo složenog rehabilitacionog procesa. Ona obuhvata sve one aktivnosti koje se obavljaju u zdravstvenim ustanovama poslije nastanka povrede ili oboljenja, a koje traju sve dok se ne postigne maksimalno medicinsko osposobljavanje.

Dakle, svrha ili cilj medicinske rehabilitacije jeste u tome da se upotrebom savremenih metoda liječenja u medicinskim ustanovama zaustavi proces oboljenja, saniraju nastale patološke promjene i oštećenja, odnosno da se poremećene funkcije organizma što je moguće više vrate u svoje normalno stanje kakvo je postojalo prije nastanka povrede ili oboljenja.

Svrha rehabilitacije nije samo izlječenje ili ublaženje bolesti, nego i maksimalno osposobljavanje organizma u somatskom i psihičkom funkcionisanju, što se postiže razvijanjem u najvećoj mogućoj mjeri, preostalih fizičkih i psihičkih osobina. Ubrzani napredak medicine danas omogućava takve terapijske i funkcionalne zahvate, kojim se postiže takav efekat medicinskom rehabilitacijom da se najveći dio povrijeđenih i oboljelih osoba može vratiti svojim profesionalnim i drugim aktivnostima, odnosno da se preostala zdravstvena i radna sposobnost što više poboljša. Sve terapije i metode su pod strogim nadzorom specijalista fizijatarata, fizioterapeuta i drugog medicinskog osoblja, a što je itekako potrebno velikom broju pripadnika branilačke populacije.

Od velike važnosti je da se od samog početka liječenja ili medicinskog djelovanja u lječilištu misli na budućnost liječenog, odnosno na njegovo sadašnje i buduće funkcionisanje. Ovo je od značajnog uticaja na terapijski plan, na indikacije i tehniku različitih zahvata koji se u tretmanu primjenjuju i koji se stalno osavremenjuju.

Očekivani efekti takve medicinske rehabilitacije su poboljšanje zdravstvenih mogućnosti, a i psihičke uravnoteženosti, te bezbolnije obavljanje svakodnevnih aktivnosti čime se neposredno utiče i na socijalno i ekonomsko, odnosno profesionalno stanje liječenog.

POGLAVLJE II. BANJSKO-FIZIKALNO LIJEČENJE

U periodu primjene medicinske rehabilitacije u cjelini, izrasla je i razvila se posebna specijalistička grana u vidu fizikalne medicine ili fizikalne terapije, odnosno liječenja, koja se dobrim dijelom i svojim aktivnostima bavi razvijanjem i sprovođenjem rehabilitacije.

U ostvarivanju dopunskih oblika i prava za korisnike branilačko-invalidske zaštite, razvijena je i već ustaljena praksa upućivanja pripadnika branilačke populacije na medicinsku rehabilitaciju, odnosno fizikalno liječenje u prirodnim lječilištima u kojima se u procesu liječenja u terapiji primjenjuje, pored prirodnog faktora (termalne mineralne vode) i fizikalno liječenje ili kako se uobičajeno naziva takav oblik medicinske rehabilitacije, odnosno takva terapija – banjsko-fizikalno liječenje (BFL).

S tim u vezi, a zahvaljujući postojanju prirodnih lječilišta u Federaciji Bosne i Hercegovine, u proteklom periodu, od kada se u Budžetu Kantona utvrđuju sredstva za medicinsku rehabilitaciju, u njenom sprovođenju uglavnom smo se fokusirali na banjsko-fizikalno liječenje kod koga je posebna pažnja stavljena na maksimalnu upotrebu prirodnog faktora u liječenju, u konkretnim slučajevima upotrebu hidro-terapijskih procedura.

Preduslov ovog načina liječenja je postojanje indicirajućeg oboljenja, prije svega, na lokomotornom aparatu. To se odnosi na bolesti zglobova, kostiju i mišića, zatim nervnog sistema (moždani udar, išijas, lezija nerava), bolesti kože, bolesti krvnih sudova, zatim tu su i posljedice upalnih procesa u trbušnoj duplji, hronične intoksikacije, posttraumatska stanja lokomotornog sistema, bolesti kardiovaskularnog sistema i ginekološka oboljenja. Značajno je navesti da se banjsko-fizikalno liječenje primjenjuje i kod invalida-amputiraca koji nemaju navedena indicirajuća oboljenja, ali to se čini u cilju jačanja mišićnog tkiva bataljka kod protetisanja, odnosno prilagođavanje proteza i drugih ortopedskih pomagala njegovim tjelesnim osobinama.

Medicinska rehabilitacija se ne primjenjuje kod osoba koje, i pored indicirajućih oboljenja za takvo liječenje, imaju i druga oboljenja koja su kontraindikativna i kod kojih bi primjena iste, odnosno primjena hidroterapije, mogla dovesti do pogoršanja zdravstvenog stanja.

Danas već postoje naznake za proširenjem oblika medicinske rehabilitacije korištenjem i drugih prirodnih faktora za određene oblike i procese rehabilitacije, koje bi se mogle sprovesti na moru ili u planinskim uvjetima u toku kalendarske godine. Pomena radi, već nekoliko godina sprovodi se aktivnost sedmodnevne rehabilitacije 100% RVI I grupe Kantona (slijepih i slabovidnih osoba) na moru u ljetnom periodu.

DIO TREĆI - NORMATIVNA REGULATIVA

POGLAVLJE I. ZAKONSKI PROPISI

Pravo na medicinsku rehabilitaciju pripadnika branilačke populacije kao pravo koje se ostvaruje na nivou Kantona regulisano je odredbama člana 9.-12. Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Sl.novine ZDK" br. 6/06. i 9/07), te odredbama Uredbe o medicinskoj rehabilitaciji branilaca i članova njihovih porodica u banjsko-klimatskim lječilištima ("Sl.novine ZDK" br. 12/06 i 6/10) (u daljem tekstu: Uredba), koju je Vlada Kantona donijela kao podzakonski akt, a istom se regulišu uvjeti, način i postupak realiziranja ovog prava.

Uredbom su obuhvaćeni način i postupak podnošenja zahtjeva, formiranje odgovarajućih evidencija, uvedena je obaveza predočavanja odgovarajuće medicinske dokumentacije sa dijagnostičiranim indicirajućim oboljenjima, pripadnost odgovarajućoj kategoriji branilačke populacije, vrijeme provedeno u OS BiH, stepen tjelesnog oštećenja (invaliditeta), ratna odlikovanja i drugo.

U praksi se primjena odredaba Uredbe pokazala potpuno opravdanom i ostvareni su izvanredni rezultati. Eliminirane su sve mogućnosti neopravdanog upućivanja na rehabilitaciju, kao i mogućnosti svođenja iste na zdravstveni turizam ili rekreativnu aktivnost.

POGLAVLJE II. KOMISIJA

Na nivou Ministarstva za boračka pitanja Kantona imenovana je od strane Ministra stručna Komisija za odobravanje upućivanja branilaca i članova njihovih porodica u lječilišta, sastavljena od tri ljekara-specijalista, od kojih su dva specijaliste fizijatrije, jedan specijalista porodične medicine i zaposlenika Ministarstva - višeg stručnog saradnika za prava branilaca i članova njihovih porodica, sa zadatkom da razmatra zahtjeve i vještači medicinsku dokumentaciju pripadnika branilačke populacije za upućivanje na medicinsku rehabilitaciju i utvrđuje prijedloge pripadnika branilačke populacije kojima bi po medicinskim indikacijama trebalo odobriti istu. Također su imenovani i zamjenici članova Komisije.

Komisija ne odobrava medicinsku rehabilitaciju u slučajevima kada je to neosnovano i neopravdano, u slučajevima nepostojanja kontinuiteta u liječenju, odnosno kod pacijenata koji nisu u posljednjih godinu dana liječeni od oboljenja zbog kojeg se upućuju na medicinsku rehabilitaciju, zatim kada je obavljen po jedan specijalistički pregled kod fizijatra ili inerniste prije podnošenja zahtjeva za korištenje medicinske rehabilitacije, kada u nalazima specijaliste nema preporuke za navedenu vrstu liječenja ili je izražena neosnovana želja apliciranja za medicinsku rehabilitaciju. Posebno se ne odobrava medicinska rehabilitacija koja bi bila kontraindikativna, ali u takvima slučajevima Komisija uvijek svojim zaključkom predlaže daljnji medicinski tretman, a isto uslovljava ne mogućnost podnošenja novog zahtjeva sve dok se ne otkloni, odnosno izlječi oboljenje koje je kontraindikativno sa vremenskim rokom od isteka jedne godine.

POGLAVLJE III. KORISNICI, PERIOD LIJEČENJA I LJEČILIŠTA

Korisnici medicinske rehabilitacije su: dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja, ratni vojni invalidi, demobilizirani braniooci, nosioci "Partizanske spomenice 1941", članovi porodica šehida, poginulih, umrlih, nestalih branilaca i članovi uže porodice poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, a u manjem obimu i ostali pripadnici branilačke populacije kao što su članovi porodica umrlih RVI i demobiliziranih branilaca-dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja. Komisija po potrebi i preporuci specijalista odobrava pratioce za 100% RVI I grupe, koji imaju pravo na njegu i pomoć drugog lica.

Kao racionalan period liječenja utvrđen je period od 14 dana, ali isključivo na prijedlog liječnika specijaliste fizijatra u lječilištu i u rijetkim slučajevima, medicinska rehabilitacija se može produžiti do 28 dana. U 2011. godini samo je bio jedan takav slučaj kojem je traženo produženje boravka u lječilištu za još sedam dana.

U prošloj kao i prethodnih godina, medicinska rehabilitacija se sprovodila u Banjsko-rekeacionom centru "Aquaterm" u Olovu, Rekreativno rehabilitacionom centru "Fojnica" u Fojnici i Centru za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje "Ildža" u Gradačcu, sa kojima su, poslije sprovedenog javnog nadmetanja, sklopljeni posebni dugoročni ugovori.

Kod izbora lječilišta opredjeljenje je da se u izvjesnom obimu forsira BRC "Aquaterm" iz Olova, što se pokazalo u potpunosti opravdanim, jer su nivoom zdravstvenih i drugih usluga pruženih u ovom lječilištu prije svega zadovoljni sami korisnici i u vezi sa tim nije bilo zapaženih nedostataka ili upućenih primjedbi. Evidentno je da se iz godine u godinu povećava broj korisnika u ovom lječilištu. Da bi zadovoljilo potrebe korisnika lječilište u kontinuitetu radi na poboljšanju uslova boravka i zdravstvenih usluga, te je u prošloj godini izvršena i dogradnja jednog sprata i adaptacija postojećeg dijela, a sve u cilju zadovoljavanja potreba korisnika.

U RRC "Fojnica" upućuju se na liječenje teško pokretni ili potpuno nepokretni pacijenti, jer objekti tog lječilišta za razliku od "Aquaterma" raspolažu liftovima, a i zdravstvenim uslugama koje zadovoljavaju potrebe navedenih korisnika. Također se u to lječilište upućuju i pripadnici branilačke populacije kojima je predložena kardio-vaskularna rehabilitacija, budući da je lječilište osposobljeno za istu.

U banju "Ilidža" Gradačac upućivani su, uglavnom, pripadnici branilačke populacije iz općina koje geografski gravitiraju tom lječilištu. I ovo lječilište raspolaže liftom i veoma dobrim uvjetima za boravak.

DIO ČETVRTI - MEDICINSKA REHABILITACIJA U 2011.GODINI

Komisija se po pravilu sastajala svakih 14 dana. U 2011.godini je održala 20 zasjedanja, što je manje za četiri zasjedanja u cilju racionalnog trošenja sredstava Ministarstva. Na istim je razmatrala i vještačila medicinsku i drugu dokumentaciju za 599 pripadnika branilačke populacije koji su aplicirali za medicinsku rehabilitaciju što je u prosjeku na svakom zasjedanju razmatrano 30 zahtjeva i 7 žalbi. Zahtjevi su podnešeni i kompletirani od strane općinskih službi Kantona za branilačko-invalidsku zaštitu. Odobreni su zahtjevi za 311 pripadnika branilačke populacije i 13 pratilaca, tako da je rehabilitacija ukupno odobrena za 324 korisnika. Istu je koristilo 308 korisnika i 10 pratilaca, a 3 korisnika sa pratiocima su iz zdravstvenih razloga bili spriječeni da koriste medicinsku rehabilitaciju. U izvještajnom periodu nije bilo upućivanja sportista (sportskih klubova) na pripreme zbog nedostatka finansijskih sredstava, mada je Klub sjedeće odbojke „Zenica 92“ aplicirao za upućivanje 17 RVI-sportista reprezentativaca u svrhu pripremnog takmičenja, ali isti nije bio predmet razmatranja Komisije, pa time nisu ni evidentirani kao zahtjevi, što je i umanjilo broj ukupno podnesenih zahtjeva.

Za 275 prijedloga kojima nije odobrena medicinska dokumentacija Komisija je donjela određene zaključke sa adekvatnim prijedlozima. Deset zahtjeva je odbijeno iz razloga kontraindikacija, a 19 predmeta je vraćeno na dopunu i ponovo razmatrano na narednom zasjedanju (dopuna dokumentacije, preporuka specijaliste u nalazu za BKL...). Također svi podneseni zahtjevi za odgodu korištenja rehabilitacije su razmatrani od strane Komisije.

Na zaključke komisije o upućivanju na liječenje u prirodna lječilišta izjavljeno je 127 žalbi od kojih je za 82 Komisija potvrdila svoj raniji zaključak, a u 45 slučajeva odobrena je medicinska rehabilitacija, jer je dokumentacija naknadno dopunjena sa odgovarajućim medicinskim nalazima ili je postupljeno po zaključku Komisije, kao npr. da je obavljen fizikalni tretman kod nadležnog fizijatra, dostavljen nalaz fizijatra i interniste u skladu sa odredbama Uredbe, itd. (sa preporukom za rehabilitaciju i ne stariji od 30 dana) poslije čega je ponovno uslijedio prijedlog da se obavi i tretman u prirodnom lječilištu.

Od upućenih 318 pripadnika branilačke populacije, banjsko-fizikalno liječenje je obavljeno u "Aquatemu" za njih 47,22%, u "Fojnici" 30,25% i u "Ilidži" 22,53%.

U odnosu na uspostavljene proporcije korisnika po kategorijama u okviru braniteljske populacije, realizacija je bila slijedeća:

- Ratni vojni invalidi 44,76%
- Pratioci..... 4,01%
- Demobilizirani braniooci 29,63%
- Članovi porodica poginulih braniooca 21,60%

Proporcija korisnika približno je ostvarena u postavljenim omjerima. Suština je u tome da je u odlučivanju o upućivanju na liječenje dominantan uvjet bio da je postojala potreba za takvim liječenjem (indicirajuće oboljenje, apsolutno i češće relativno, kontinuirano liječenje), a ne formalna pripadnost odgovarajućoj kategoriji. Također vodilo se računa da se ne upućuju braniooci prije isteka roka od jedne kalendarske godine i o tome da ukoliko nema posebne potrebe, bez obzira na kategoriju korisnika, da se rehabilitacija ne obavlja svake kalendarske godine. Također evidentan je i broj odbijenih zahtjeva korisnika (13) koji su tražili pratiocima iz razloga što istim u lječilištima pomaže osoblje i pratioci nisu od posebnog značaja u toku liječenja, a i cijena boravka pratioca u lječilištu i korisnika medicinske rehabilitacije je u svim lječilištima potpuno ista.

U narednim tabelarnim pregledima sadržani su podaci o broju korisnika po općinama, kategoriji kojoj pripadaju i u kojim lječilištima je obavljena medicinska rehabilitacija.

Tabela br. 1.

Ukupno odobreno banjsko-fizikalno liječenje u tri prirodna lječilišta

Općina	Predloženo		O D O B R E N O				
	zahtjevi	žalbe	RVI	DB	PPB	Pratioci	Svega
Zenica	171	42	40	31	22	4	97
Olovo	26	5	3	1	8	-	12
Vareš	11	2	3	2	2	-	7
Breza	18	2	3	2	3	1	9
Visoko	20	2	5	2	-	1	8
Kakanj	28	9	5	6	4	-	15
Žepče	20	2	6	5	-	1	12
Zavidovići	76	14	26	11	9	3	49
Maglaj	77	22	22	9	7	2	40
Tešanj	123	19	26	21	14	-	61
Doboj Jug	19	4	3	5	1	1	10
Usora	10	4	3	1	-	-	4
SVEGA:	599	127	145	96	70	13	324

Tabela br. 2.

Ukupno odobreno banjsko-fizikalno liječenje u BRC»Aquaterm» u Olovu

Općina	Predloženo	O D O B R E N O				
		RVI	DB	PPB	Pratioci	Svega
Zenica		17	23	17	-	57
Olovo		3	1	8	-	12
Vareš		2	1	1	-	4
Breza		1	2	1	-	4
Visoko		-	2	-	-	2
Kakanj		2	4	4	-	10
Žepče		1	2	-	-	3
Zavidovići		7	5	4	-	16
Maglaj		9	3	6	-	18
Tešanj		12	9	2	-	23
Doboj Jug		1	2	1	-	4
Usora		-	-	-	-	-
SVEGA:		55	54	44	-	153

Tabela br. 3.

Ukupno odobreno banjsko-fizikalno liječenje u RRC»Fojnica» u Fojnici

Općina	Predloženo	O D O B R E N O				
		RVI	DB	PPB	Pratioci	Svega
Zenica		20	7	4	4	35
Olovo		-	-	-	-	-
Vareš		1	1	1	-	3
Breza		2	-	2	1	5
Visoko		5	-	-	1	6
Kakanj		3	2	-	-	5
Žepče		3	2	-	1	6
Zavidovići		12	1	-	3	16
Maglaj		9	1	1	2	13
Tešanj		3	2	-	-	5
Doboj Jug		1	1	-	1	3
Usora		1	-	-	-	1
SVEGA:		60	17	8	13	98

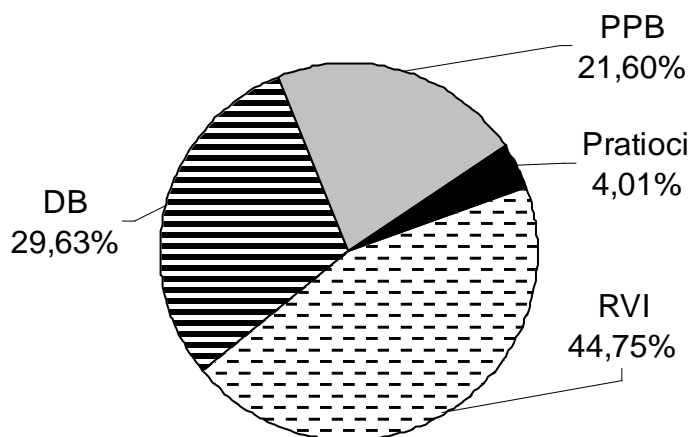
Tabela br. 4

Odobreno banjsko-fizikalno liječenje u Banji »Ilidža» u Gradačcu

Općina	Predloženo	O D O B R E N O				
		RVI	DB	PPB	Pratioci	Svega
Zenica		3	1	1	-	5
Olovo		-	-	-	-	-
Vareš		-	-	-	-	-
Breza		-	-	-	-	-
Visoko		-	-	-	-	-
Kakanj		-	-	-	-	-
Žepče		2	1	-	-	3
Zavidovići		7	5	5	-	17
Maglaj		4	5	-	-	19
Tešanj		11	10	12	-	33
Doboj Jug		1	2	-	-	3
Usora		2	1	-	-	3
SVEGA:		30	25	18	-	73

Dijagram br 5.

Dijagram raspodjele po kategorijama pripadnika branilačke populacije ukupno odobrenih banjsko - fizikalnih liječenja

- PPB -porodice poginulih branilaca
RVI -ratni vojni invalidi
PRAT -pratioci za lica kojima je potrebna pomoć drugog lica (100% I grupe)
DB -demobilisani banilaca

DIO PETI – ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Medicinska rehabilitacija, kao dopunski vid prava za korisnike branilačko-invalidske zaštite, i dalje u potpunosti opravdava svoju namjenu. Ovo se naročito potvrdilo uvođenjem više reda u razmatranju i odlučivanju po zahtjevima za takvo liječenje kroz donošenje Uredbe o medicinskoj rehabilitaciji branilaca i članova njihovih porodica u banjsko-klimatskim lječilistima. Dosljednom primjenom iste olakšan je rad nadležnim općinskim službama za

branilačko-invalidsku zaštitu, čime se izbjegla bilo kakva improvizacija ili površnost u obradi zahtjeva za liječenje i donošenju odluka.

U zaprimanju pojedinačnih zahtjeva i njihovoj obradi u općinskim službama za branilačko-invalidsku zaštitu sada se to čini sa puno više odgovornosti i rijetki su propusti u sprovođenju Uredbom propisane procedure. U odnosu na 2010.godinu iskazana je gotovo ista potreba za medicinskom rehabilitacijom, ali se svim zahtjevima nije moglo udovoljiti iz razloga što ni namjenska sredstva u 2011.godini nisu bila znatno veća. Bitno je napomenuti da u toku izvještajnog perioda nije došlo do prekida kontinuiteta korištenja rehabilitacije. Uključivanjem liječnika specijalista u razmatranje i odlučivanje o odobravanju medicinske rehabilitaciji, postignuto je da se na liječenje upućuju samo pripadnici branilačke populacije kojima je takvo liječenje opravdano, odnosno da takvo liječenje nisu mogli ostvariti po osnovu zdravstvenog osiguranja iz raznih razloga. Ništa manje nije značajno učešće liječnika u razmatranju i odlučivanju o rehabilitaciji kada su u pitanju kontraindikacije, čime se izbjegava rizik da se pacijent sa kontraindikativnim oboljenjima uputi na medicinsku rehabilitaciju i time se pogorša njegovo zdravstveno stanje i ostvari suprotan efekat od željenog.

Prateći podatke o broju podnešenih zahtjeva za medicinsku rehabilitaciju, može se zaključiti da je i dalje iskazan veliki interes za ovim vidom liječenja iz objektivne potrebe, jer se češće pojavljuju oboljenja lokomotornog aparata, kao posljedica ratnog angažovanja

Troškovi banjsko-fizikalnog liječenja planirani u Budžetu za 2011.godinu iznosili su 197.080,00 KM, realizirano je 194.700,00 KM, dok je 2.300,00 KM ostalo neutrošeno (korisnici kojima je rehabilitacija odobrena zbog spriječenosti nisu istu iskoristili).

Utrošak sredstava po lječilištima je slijedeći: JU "Aquaterrm" Olovo – 92.070,00 KM, JU "Fojnica" Fojnica – 61.470,00 KM i Banja "Ilidža" Gradačac – 41.160,00 KM. Također, nije bilo potrebe da se utvrđuje broj korisnika po općinama proporcionalno broju pripadnika branilačke populacije koji se kod njih nalaze na evidenciji, jer su svi dostavljeni zahtjevi za medicinsku rehabilitaciju rješavani u skladu sa Uredbom.

Treba naglasiti da su na medicinsku rehabilitaciju uglavnom upućivane samo one osobe kod kojih su iscrpljene sve mogućnosti medikamentoznog liječenja, fizikalnog liječenja ambulantno u općinama ili stacionarno na Odjeljenju za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Kantonalne bolnice u Zenici.

Imajući u vidu naprijed navedeno opravdana je potreba za povećanjem sredstava za banjsko-fizikalno liječenje u narednom periodu, ili barem zadržavanjem istih na dosadašnjem nivou. Ovo iz razloga što je branilačka populacija iz dana u dan sve starija i sve bolesnija, te im je ovaj vid banjsko-fizikalnog liječenja sve potrebniji i neophodniji.

MINISTAR
Suad Omerašević